ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

นายปรีชา ประสิทธิเม

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2542

ISBN 974-332-981-1

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE SUBDISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION'S EXECUTIVE BOARD MEMBERS KNOWLEDGE ON DEMOCRACY

Mr. Preecha Prasittimay

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Government

Department of Government

Graduate School

Chulalongkorn University

Academic Year 1999

ISBN 974-332-981-1

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการบริหารองศ์การ
	บริหารส่วน ตำบล
โดย	นายปรีชา ประสิทธิเม
ภาควิชา	การปกครอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ คร.อนุสรณ์ ลิ่มมณี
· · · · · · · · · · · · · · · · · · ·	
บัณฑิดวิจ	ายาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้นับวิทยานีพนธ์ฉบับนี้
เป็นส่วนหนึ่งของกา	ารศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต
	Sm Snow
	คกเบดีบักเทิดวิทยาลัย
	(รองศาสตราจารย์ ดร.สุชาดา ก็ระนันทน์)
คณะกรรมการสอบ	วิทยานิพนธ์
	— ชาม พ.
	(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริตธนารักษ์)
	อาจารย์ที่ปรึกษา
	(รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ่มมณี)
	ไขาไขา
	(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร)

นายปรีชา ประสิทธิเม:ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไดยของกรรมการ บริหารองค์การบริหารส่วนดำบล (THE SUBDISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION'S EXECUTIVE BOARD MEMBERS KNOWLEDGE ON DEMOCRACY) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร.อนุสรณ์ ลิ่มมณี, 168 หน้า. ISBN 974-332-981-1.

วิทยานิพนธ์นี้ ศึกษาว่า กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนดำบลใน จังหวัดปทุมธานีมีความรู้ เกี่ยวกับประชาธิปไตยมากน้อย เพียงใด นอกจากนี้ ต้อง การจะทราบว่า อายุ รายได้ การศึกษา การ เป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความรู้ เกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล และความ เห็นด้วย กับการดำ เนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความสัมพันธ์กับความรู้ เกี่ยว กับประชาธิปไตยของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติหรือไม่ อย่างไร

ผลการวิจัย พบว่า กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนดำบลทุกคน มีความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยตั้งแต่ระดับปานกลางจนถึงมาก และตัวแปรทุกตัว ดังกล่าวข้างดัน ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการ บริหารองค์การบริหารส่วนดำบลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติแต่อย่างใด

ภาควิชาการปกครอง	ลายมือชื่อนิสิต
สาขาวิชา การปกครอง	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 🧥 🗡
ปีการศึกษา 2542	านานานานานานานานานานานานานานานานานานาน

คำชี้แจงการพิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยาน**ิพน**ธ์

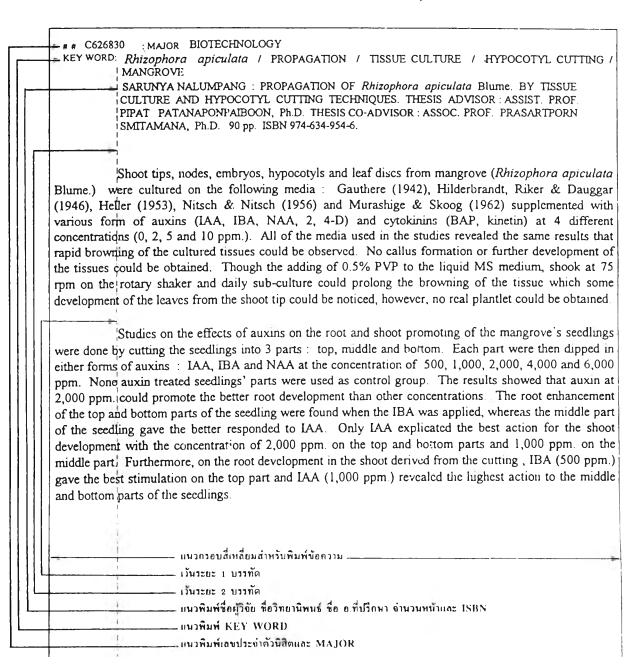
ให้ปฏิบัติดังนี้

- 1. พิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ ความยาวไม่เกิน 1 หน้า ลงในกรอบสีเขียวด้านหลังของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ ที่บัณฑิตวิทยาลัยจะมอบ ให้เพียงแผ่นเดียวเท่านั้น (ดูตัวอย่างข้างล่าง)
- 2. ถ่ายสำเนาบทคัดย่อฯ ที่พิมพ์เสร็จแล้ว ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ เรียงไว้หน้าบทคัดย่อของดันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ทุกเล่ม
- ส่งกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อฯ (ซึ่งได้พิมพ์บทคัดย่อฯ เรียบร้อยแล้ว) พร้อมด้วยสำเนา 1 ชุด ที่งานมาตรฐานการศึกษา บัณฑิดวิทยาลัย ในวันส่งต้นฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์

ข้อแนะนำ

- 1. เพื่อป้องกันการผิดพลาดหรือซำรุด นิสิตควรทดลองพิมพ์ บทคัดย่อฯ ในกระดาษ A4 ซึ่งตีกรอบเท่าด้วอย่างให้ถูกต้องก่อนพิมพ์ลงด้านหลัง ของกระดาษแบบพิมพ์บทคัดย่อ
- 2. การพิมพ์ ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่องภาษาไทย-อังกฤษ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนหน้า การเว้นระยะ การเว้นบรรทัด ให้ดูตัวอย่างข้างล่าง (ชื่อ ยศ ให้พิมพ์ต่อท้ายชื่อสกุลของผู้วิจัยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค *,*)

ตัวอย่างการพิมพ์บทกัดย่อวิทยานิพนธ์ภาษาอังกฤษ

C831697 : MAJOR GOVERNMENT KEY WORD:

PREECHA PRASITTIMAY: THE SUBDISTRICT ADMINISTRATION
ORGANIZATION'S EXECUTIVE BOARD MEMBERS KNOWLEDGE
ON DEMOCRACY. THESIS ADVISOR: ASSOC.PROF.ANUSORN
LIMMANEE, Ph.D. 168 pp. ISBN 974-332-981-1.

This thesis is aimed at studying to what extent the executive board members of subdistrict administration organizations in Pathumthani province know about democracy. In addition how close the democratic knowledge is significantly related to their age, income, education, membership of social groups, knowledge on the stucture and functions of subdistrict administration, and their acceptance of the activities of the organization, is also taken into concideration.

It is found in this research that whereas the democratic knowledge of every members of the board ranges from moderate to substantial level, the socio-economic variables do not have any statistically significant association with the knowledge.

ภาควิชา	การปกครอง	ลายมือชื่อนิสิต
สาขาวิชา	การปกครอง	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา 💮 🧥 (
	2542	ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

คำชี้แจงการพิมพ์ตันฉบับบทคัดย่อวิทยานิพน**ธ์**

- 1. พิมพ์บทคัดย่อวิทยานิพนธ์ (เฉพาะผลการวิจัยเท่านั้น) ลงในกรอบสีเขียวด้านหลังของกระดาษแผ่นนี้เพียงแผ่นเดียวเท่านั้น (ดูดัวอย่างข้างล่าง) ถ้าพิมพ์ไม่ถูกต้องหรือพิมพ์ลันกรอบที่กำหนดให้ บัณฑิตวิทยาลัยจะไม่รับพิจารณา
- 2. ถ่ายสำเนาบทคัดย่อ ๆ ที่พิมพ์เสร็จแล้ว ทั้งภาษาไทยและอังกฤษ เรียงไว้หน้าบทคัดย่อของต้นฉบับ วิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์ทุกเล่ม
- 3. ส่งกระดาษแผ่นนี้ (ซึ่งได้พิมพ์บทคัดย่อฯ เรียบร้อยแล้ว) พร้อมด้วยสำเนาบทคัดย่อทั้งภาษาไทยและอังกฤษ อีกอย่างละ 2 ชุด คืนแผนก มาดรฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย ในวันส่งดันฉบับวิทยานิพนธ์ฉบับสมบูรณ์
- กระดาษแผ่นนี้แจกให้ครั้งเดียวเท่านั้น เพื่อป้องกันการผิดพลาดหรือชำรุด นิสิตควรทดลองพิมพ์บทดัดย่อฯ ในกระดาษขนาด A4 ซึ่ง ดีกรอบเท่าด้วอย่างให้ถูกด้องก่อนพิมพ์ลงด้านหลังของกระดาษแผ่นนี้
- 2. การพิมพ์ใช้เครื่องพิมพ์ดีดใฟฟ้า ขนาดตัวพิมพ์ภาษาไทย 'ไทย 452' ตัวพิมพ์ภาษาอังกฤษ 'COURIER 12' (ตามตัวอย่างข้างล่าง) หรือ LASER PRINTER หรือคล้ายกัน
- 3. หลีกเลี่ยงการใช้สัญลักษณ์ทางคณิดศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เช่น เลขยกกำลัง สูตรทางเคมี เป็นคัน
- การพิมพ์เลขประจำดัวนิสิต MAJOR KEY WORD ชื่อผู้วิจัย ชื่อเรื่องภาษาไทย-อังกฤษ ชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา จำนวนหน้า การเว้นระยะ การเว้นบรรทัด ให้ดูด้วอย่างข้างล่าง (ชื่อยศ ให้พิมพ์ต่อท้ายชื่อสกุลของผู้วิจัยคั่นด้วยเครื่องหมายจุลภาค 🐥
- 5. KEY WORD พิมพ์ด้วยภาษาอังกฤษ ตัวพิมพ์ใหญ่ไม่เกิน 75 ตัวอักษร ไม่เกิน 5 คำ ระหว่างคำคั่นด้วยเครื่องหมาย 🎷

-## C231154 : MAJOR SOCIOLOGY AND ANTHROPOLOGY

-KEY WORD : LEADER / PARTICIPATION/ BUDDHIST/SINGBURI

→ AUMTHIP KONGPETCH: FACTORS LEADING TO PARTICIPATION IN RELIGIOUS ACTIVITIES OF BUDDHIST PEOPLE : A CASE STUDY OF WAT AMPHAWAN, PHROMBURI DISTRICT, SINGBURI PROVINCE. THESIS ADVISOR: ASSO. PROF. AMARA PONGSAPICH, Ph.D. 148 pp. ISBN 974-579-995-5

This research has the objective to study the various factors affecting the decision of the people to participate in Buddhist activities at Wat Amphawan and to study the role of a religious leader in persuading people to participate in Buddhist activities.

The factors which influence decision for people to participate in Buddhist activities at Wat Amphawan include the role of the abbot as the spiritual leader of the people. He provides support to people spiritually, and, most importantly, because of his wisdom and knowledge he is able to advise people on how to solve the problems themselves. The spiritual authority of the abbot leads others to respect, trust, and admire him. They follow his path of correct behavior without him having to exert his authority. Max Weber called this type of leader a "charismatic leader." This study indicates that the important factors influencing the participation in Buddhist religious activities are:

- Behavior and personality of the abbot
- 2. Leadership qualities of the abbot

		3.	Physical and Environmental conditions of the temple.
	-		แนวกรอบสี่เหลี่ยมสำหรับพิมพ์ข้อความ เว้นระยะ 1 บรรทัด
			เว้นระยะ 2 บรรทัด แนวพิมพ์ชื่อผู้วิจัย ชื่อวิทยานิพนธ์ ชื่อ อ.ที่ปรึกษา จำนวนหน้าและ ISBN
_			แนวพิมพ์ KEY WORD แนวพิมพ์เลขประจำตัวนิสิตและ MAJOR

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ เนื่องจากบุคคลดังต่อไปนี้

- 1. คณาจารย์จากภาควิชาการปกครองทุกท่าน ที่ประสิทธิ์ประสาท วิชาการทั้งหลายทั้งปวงให้กับผู้วิจัย
- 2. รองศาสตราจารย์ ดร. อนุสรณ์ ลิ่มมณี หัวหน้าภาควิชาการ ปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาให้ กับผู้วิจัย และคอยติดตามดูแลเอาใจใส่การทำวิจัยครั้งนี้อย่างใกล้ชิด พร้อมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา สุจริดธนารักษ์ ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไชยันต์ ไชยพร กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ช่วย ให้ข้อแนะนำและปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้
- 3. บิดามารดาผู้ล่วงลับไปแล้ว พี่ๆ ทุกท่าน ภรรยา บุตร ธิดา ของ ผู้วิจัย ตลอดจนเพื่อนบางคน ที่คอยเตือนและให้กำลังใจอยู่เสมอ
- 4. คุณศุภฤกษ์ แก้วสิงห์ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลบึงบอน และ คุณธนพัฒน์ จันทรสูตร นายช่างโยธา3 องค์การบริหารส่วนตำบลบึงบอน อำเภอ หนองเสือ จังหัดปทุมธานี ที่กรุณานำผู้วิจัยไปทอดแบบสอบถาม และจัดเก็บข้อมูล จากองค์การบริหารส่วนตำบลที่ทำการศึกษาทุกแห่ง
- 5. บุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องทุกท่าน ที่ให้ความเอื้อเฟื้อต่อผู้วิจัยในการ จัดทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณทุกท่านมา ณ ที่นี้ หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะก่อให้ เกิดประโยชน์ไม่ว่าในด้านใดด้านหนึ่งก็ตาม ขอมอบความดีทั้งหมดนี้ให้กับทุกท่าน หากพบว่า มีข้อผิดพลาดบกพร่องเกิดขึ้น ผู้วิจัยขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

> นายปรีชา ประสิทธิเม กันยายน 2542

สารบัญ

»	หน้า		
บทคัดย่อภาษาไทย	ა		
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ จ			
กิตติกรรมประกาศ	ฉ		
สารบัญ	ช		
สารบัญตาราง	លូ		
บทที่			
1 บทน้ำ	1		
1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1		
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8		
3. สมมติฐานในการวิจัย	8		
4. ขอบเขตของการวิจัย	9		
5. วิธีดำเนินการวิจัย	10		
6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10		
7. คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	11		
8. การนำเสนอผลการวิจัย	13		
2 แนวความคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	15		
1. แนวความคิดเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติ	15		
2. แนวความคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ทางการเมือง	27		
3. แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น	38		
4. แนวความคิดเกี่ยวกับประชาธิปไตย	52		
5. ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	70		
6. กรอบในการศึกษา	76		

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	N'	น้า
3	วิธีดำเนินการวิจัย	77
3		
	1. หน่วยที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	
	2. ประชากร	77
	3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
	4. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	80
	5. การวัดตัวแปร	81
	ตอนที่ 1 ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกรรมการบริหาร	
	องค์การบริหารส่วนตำบล	81
	ตอนที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและหน้าที่ของ	
	องค์การบริหารส่วนตำบล	85
	ตอนที่ 3 ความเห็นด้วยกับการดำเนินงานของ	
	องค์การบริหารส่วนตำบล	86
	ตอนที่ 4 ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการบริหาร	
	องค์การบริหารส่วนตำบล	88
	6. การทดสอบแบบสอบถาม	89
	7. การเก็บรวบรวมข้อมูล	90
	8. การวิเคราะห์ข้อมูล	91
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	92
	ส่วนที่ 1 ว่าด้วย ลักษณะทั่วไปของกรรมการบริหาร	
	องค์การบริหารส่วนตำบล	92
	ส่วนที่ 2 ว่าด้วย การพิสจน์สมมติฐานในการวิจัย	10

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	128
ส่วนที่ 1 ว่าด้วย สรุปผลการวิจัย	128
ส่วนที่ 2 ว่าด้วย อภิปรายผล	131
ส่วนที่ 3 ว่าด้วย ข้อเสนอแนะ	137
รายการอ้างอิง	139
ภาคผนวก ตัวอย่างแบบสอบถาม	152
ประวัติผู้วิจัย	168

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
	บริหารส่วนตำบล จำแนกตามเพศ
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนและร้อยละของบุคคล 3 กลุ่ม คือ 1 ผู้สมัคร
	รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 2.
	ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
	3 . ผู้ที่ได้รับการ เลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน
	ตำบลให้เป็นกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล
	จำนวน 35 แห่ง ในจังหวัดปทุมธานี ในปี พ.ศ. 2542
	จำแนกตามเพศ 94
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
	บริหารส่วนตำบล จำแนกตามอายุ
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
	บริหารส่วนตำบล จำแนกดามระดับการศึกษา 99
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
	บริหารส่วนตำบล จำแนกตามรายได้
ดารางที่ 6	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
	บริหารส่วนตำบล จำแนกตามจำนวนการเคยเป็นสมาชิก
	กลุ่มทางสังคม
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
	บริหารส่วนตำบล จำแนกตามปริมาณของการเคยเป็น
	สมาชิกกลุ่มทางสังคม

สารบัญดาราง(ต่อ)

หน้า

ตารางที่	8	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
		บริหารส่วนตำบลที่ตอบคำถามในเรื่องความรู้เกี่ยวกับ
		โครงสร้างและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
		จำแนกตามจำนวนข้อที่ตอบถูกต้อง
ตารางที่	9	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
		บริหารส่วนตำบล จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับ
		โครงสร้างและหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล105
ตารางที่	10	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
		บริหารส่วนตำบล จำแนกตามจำนวนข้อที่เห็นด้วยกับ
		การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ตารางที่	11	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
		บริหารส่วนตำบล จำแนกตามความเห็นด้วยกับการ
		ดำ เนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
ตารางที่	12	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
		บริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ เกี่ยวกับประชาธิปไตย
		จำแนกตามจำนวนข้อที่ตอบถูกต้อง
ตารางที่	13	แสดงจำนวนและร้อยละของกรรมการบริหารองค์การ
		บริหารส่วนตำบล จำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับ
		ประชาธิปไตย110
ดารางที่	14	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างอายุกับความรู้ เกี่ยวกับ
		ประชาธิปไตยของกรรมการบริหารองค์การบริหาร

สารบัญตาราง(ต่อ)

	หน้า	1
	ส่วนตำบล112	2
ตารางที่ 15	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษากับความรู้เกี่ยวกับ	
	ประชาธิปไตยของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วน	
	ตำบล	4
ตารางที่ 16	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างรายได้กับความรู้เกี่ยวกับ	
	ประชาธิปไตยของกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วน	
	ตำบล	6
ตารางที่ 17	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม	
	กับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการบริหาร	
	องค์การบริหารส่วนตำบล	9
ดารางที่ 18	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง	
	และหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล กับความรู้	
	เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการบริหารองค์การ	
	บริหารส่วนตำบล12	1
ดารางที่ 19	แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความเห็นเกี่ยวกับการ	
	ดำ เนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล กับความรู้	Ŷ
	เกี่ยวกับประชาธิปไตยของกรรมการบริหารองค์การ	
	บริหารส่วนตำบล	4